

## บทที่ 2

### ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล

#### แหล่งของข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัย “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลให้บริการและกิจกรรมต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ” (Community Participation in Providing Care, Services and Activities for Thai Elderly) หรือ CPEL โครงการนี้เป็นโครงการนำร่องเพื่อประเมินผลโครงการการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์ โดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่รับผิดชอบการวิจัยและประเมินผลโครงการดังกล่าว ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2538 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 การดำเนินงานวิจัยและประเมินผลโครงการได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA)

#### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยของโครงการนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณโดยการสัมภาษณ์อย่างมีแบบสอบถาม ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ได้มีการเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุได้แก่ พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง ชุมชนชานเมือง 1 แห่ง เขตชนบท 2 แห่ง และพื้นที่ชนบทที่อยู่นอกเขตดำเนินกิจกรรมของกรมประชาสงเคราะห์อีก 4 แห่ง โดยเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนที่เหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่ในการดำเนินงานโครงการนำร่องประกอบด้วยหลักเกณฑ์สำคัญ 7 ประการ (มาลินี วงษ์สิทธิ์ ศิริวรรณ ศิริบุญ และอัจฉรา เอ็นซ์, 2541: 15-16) คือ

- 1 มีผู้นำชุมชนที่มีผลงานและมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้
- 2 มีองค์กรชุมชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะรับผิดชอบกิจกรรมได้เช่น คณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มหนุ่มสาว กลุ่มเยาวชน ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 3 มีผู้สูงอายุอยู่ในละแวกชุมชนไม่ต่ำกว่า 80 คน
- 4 มีสถานอนามัยหรือหน่วยงานที่มีบริการคล้ายคลึงกันอยู่ใกล้เคียง
- 5 มีระบบงานอาสาสมัครหรือองค์กรอาสาสมัครในชุมชน
- 6 มีหน่วยงานของกรมประชาสงเคราะห์อยู่ใกล้เคียงเช่น สถานสงเคราะห์ นิคมสร้างตนเอง ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเพื่อให้การสนับสนุนกิจการบางประเภทได้
- 7 มีสถานที่ที่มีอยู่เดิมซึ่งมีความเหมาะสมและสามารถใช้เป็นศูนย์บริการผู้สูงอายุได้ โดยเป็นสถานที่ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือรับบริการได้โดยสะดวก”

การศึกษานี้ได้กำหนดให้พื้นที่ทั้ง 8 แห่ง เป็นพื้นที่ในการศึกษา โดยกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแทนของเขตเมือง จังหวัดขอนแก่นเป็นตัวแทนของเขตชนเมือง และจังหวัดอื่น ๆ อีก 6 จังหวัดคือ เชียงใหม่ สุพรรณบุรี อุดรธานี เชียงราย สุราษฎร์ธานี และพระนครศรีอยุธยา เป็นตัวแทนของเขตชนบท มีผู้สูงอายุตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 1,007 ราย จำแนกตามพื้นที่ที่ศึกษาได้ดังนี้

เขต	จังหวัด	ชื่อชุมชน/หมู่บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จำนวน ผู้สูงอายุ
เมือง	กรุงเทพมหานคร	ชุมชนแออัด สวนผัก ชุมชนกม. 11	ลาดยาว	จตุจักร	132
ชนเมือง	ขอนแก่น	หมู่ 1, 2, 13	โคกสี	เมือง	115
ชนบท	เชียงใหม่	หมู่ 1, 2, 3, 4, 5	แม่สา	แม่ริม	250
	สุพรรณบุรี	หมู่ 1, 2, 3, 6	ยี่งทะเลาย	อู่ทอง	188
	อุดรธานี	หมู่ 1, 2,	นาบัว	เพ็ญ	74
	เชียงราย	หมู่ 6	บัวสลี	กิ่งอ. แม่ลาว	83
	สุราษฎร์ธานี	หมู่ 2, 7	ทุ่งเตาใหม่	บ้านนาสาร	86
	พระนครศรีอยุธยา	หมู่ 6, 7	บ่อโพรง	นครหลวง	79

### การเลือกตัวอย่าง

ครัวเรือนทุกครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่จะตกเป็นครัวเรือนตัวอย่างของการศึกษาวิจัยทั้งหมด และผู้สูงอายุที่พักอาศัยในครัวเรือนดังกล่าวจะตกเป็นตัวอย่างของการสัมภาษณ์ ครัวเรือนใดที่มีผู้สูงอายุพักอาศัยมากกว่า 1 คนขึ้นไป ผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์จะถูกคัดเลือกมาเพียงคนเดียว โดยการไต่ถามข้อมูล

ในการคัดเลือกครัวเรือนตัวอย่างในชุมชนชนเมืองและชุมชนชนบทนั้น รายชื่อของครัวเรือนทั้งหมดที่คาดว่า จะมีผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่จะถูกคัดลอกจากทะเบียนบ้านของบ้านทุกหลังในชุมชน ณ ที่ว่าการอำเภอที่ชุมชนนั้นตั้งอยู่ หลังจากนั้นผู้ควบคุมทีมจะติดต่อประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน หรือผู้นำชุมชนในหมู่บ้านเพื่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่ และปรับปรุงแก้ไขบัญชีรายชื่อให้มีความ

ถูกต้องและครบถ้วนมากที่สุด หลังจากนั้นพนักงานสัมภาษณ์จะไปขอสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในทุกครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่

การศึกษาการทำงานบ้านของผู้สูงอายุในโครงการนำร่องของกรมประชาสงเคราะห์นี้ ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามของโครงการวิจัย “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลให้บริการและกิจกรรมต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ” โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ A แบบประวัติส่วนตัว

ส่วนที่ B การศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน

ส่วนที่ C ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการมีศูนย์บริการสำหรับผู้สูงอายุ

ข้อมูลการทำงานบ้านของผู้สูงอายุได้จากแบบสัมภาษณ์ในส่วน B

### ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ จึงมีข้อจำกัดที่สรุปได้ดังนี้

- 1 ในการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุนั้น มีผู้สูงอายุบางคนที่ไม่สามารถให้สัมภาษณ์ด้วยตนเองได้ จะทำการสัมภาษณ์ผู้ดูแลแทนดังนั้นอาจทำให้ข้อมูลที่ได้บางอย่างอาจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง
- 2 ตัวแปรตามในการทำงานบ้านของผู้สูงอายุได้จากคำถาม B8 “ท่านยังทำงานบ้านหรือไม่ ถ้าทำ งานบ้านอะไรที่ท่านทำเป็นประจำ(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)” ซึ่งคำถามดังกล่าวมีข้อจำกัดที่สำคัญคือ ลักษณะของคำถาม จะเป็นคำถามซ้อนกัน 2 คำถาม และการถามงานบ้านที่ทำเป็นประจำนั้น เป็นคำถามเชิงจิตวิสัย (subjective) ขึ้นอยู่กับของผู้ตอบ ซึ่งผู้ตอบแต่ละคนให้ความหมายของ “ความเป็นประจำ” และ “งานบ้าน” ไม่เหมือนกัน
- 3 ตัวแปรอิสระ สภาวะสุขภาพเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเท่านั้น และเป็นสภาวะสุขภาพที่ผู้สูงอายุประเมินด้วยตนเอง มิได้มีการตรวจสุขภาพหรือประเมินจากบุคลากรทางการแพทย์ นอกจากนี้การประเมินสภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุบางคนเป็นการประเมินจากญาติหรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุบางคนไม่สามารถให้สัมภาษณ์ด้วยตนเองได้ ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวแปรสภาวะสุขภาพจึงอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง
- 4 ข้อมูลนี้ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่จะจัดทำโครงการการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จึงไม่อาจเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุทั่วไปได้

## ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตามคือ การทำงานบ้านประเภทต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ลักษณะทางประชากร
  - 1.1 เพศ
  - 1.2 อายุ
  - 1.3 สถานภาพสมรส
2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ
  - 2.1 การทำงานเชิงเศรษฐกิจ
  - 2.2 การถือครองทรัพย์สิน
3. ลักษณะทางสังคม
  - 3.1 โครงสร้างครัวเรือน
  - 3.2 การมีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน
  - 3.3 การศึกษาของผู้สูงอายุ
  - 3.4 เขตที่อยู่อาศัย
4. สภาวะสุขภาพ

### ตัวแปรคุม

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตัวแปรคุมแตกต่างกันไป ซึ่งผันแปรตามความเหมาะสมเช่น เพศ อายุ สภาวะสุขภาพ เขตที่อยู่อาศัย เป็นต้น

## นิยามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

- 1 ตัวแปรตามคือ ประเภทของงานบ้าน หมายถึง งานบ้านประเภทต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุทำภายในครัวเรือน ข้อมูลเหล่านี้ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุจากข้อคำถาม B8 “ท่านยังทำงานบ้านหรือไม่ ถ้าทำ งานบ้านอะไรที่ท่านทำเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)” ซึ่งความถี่ของคำตอบการทำงานบ้านประเภทต่าง ๆ ของผู้สูงอายุที่ตกเป็นตัวอย่างมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามลักษณะงานบ้านที่ทำ

การทำงานบ้าน	ร้อยละของผู้สูงอายุ		รวม
	ทำ	ไม่ทำ	
ทำความสะอาดบ้าน	44.3(446)	55.7(561)	100.0(1,007)
ทำกับข้าว	41.5(418)	58.5(589)	100.0(1,007)
ซัก/รีดเสื้อผ้า	32.6(328)	67.4(681)	100.0(1,007)
ดูแลเด็กเล็ก	15.4(155)	84.6(852)	100.0(1,007)
ซื้อกับข้าว	11.8(119)	88.2(888)	100.0(1,007)
ผ่าฟืน	9.2(93)	90.8(914)	100.0(1,007)
ตักน้ำ	2.4(24)	97.6(983)	100.0(1,007)
รดน้ำต้นไม้	2.1(21)	97.9(986)	100.0(1,007)
งานสวน	0.4(4)	99.6(1,003)	100.0(1,007)
เผาถ่าน	0.3(3)	99.7(1,004)	100.0(1,007)
ซ่อมแซมบ้าน	0.1(1)	99.9(1,006)	100.0(1,007)
ดูแลต้นไม้	0.1(1)	99.9(1,006)	100.0(1,007)
ล้างถ้วยชาม	0.1(1)	99.9(1,006)	100.0(1,007)
ดายหญ้า	0.1(1)	99.6(1,006)	100.0(1,007)

การศึกษาคั้งนี้ จะเลือกศึกษาเฉพาะ 5 กิจกรรมแรกที่มีผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำงานบ้านในสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปและเป็นกิจกรรมที่มีในครัวเรือนทั่วไป ทั้งในเขตชนบทและในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ การทำความสะอาดบ้าน การทำกับข้าว การซัก/รีดเสื้อผ้า การดูแลเด็กเล็ก และการซื้อกับข้าว

2 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น ลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม และสภาวะสุขภาพ มีรายละเอียดดังนี้คือ

2.1 เพศ หมายถึง เพศของผู้สูงอายุแบ่งเป็น ชายและหญิง

2.2 อายุของผู้สูงอายุ แบ่งกลุ่มอายุออกเป็น 5 กลุ่มคือ

- 1) 60-64 ปี
- 2) 65-69 ปี
- 3) 70 ปีขึ้นไป

- 2.3 สถานภาพสมรส หมายถึง ประเภทของสถานภาพสมรสของผู้สูงอายุ  
ได้จากข้อคำถาม A4 “ปัจจุบันท่านมีสถานภาพสมรสอะไร” แบ่งเป็น
- 1) โสด (ไม่เคยสมรส)
  - 2) สมรส (ปัจจุบันยังอยู่กินกับคู่สมรส)
  - 3) หม้าย หย่า แยก
- 2.4 การทำงานเชิงเศรษฐกิจ หมายถึง การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพของผู้สูงอายุและครอบครัว  
ในรอบ 1 ปีก่อนการสำรวจ และงานที่ท่านนั้นเป็นงานที่ให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเช่น  
ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ส่วนแบ่ง หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ  
ได้จากข้อคำถาม A12 “ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา ท่านยังคงทำงานเพื่อเลี้ยงตนเองหรือ  
ครอบครัวหรือไม่” โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ
- 1) ไม่ได้ทำงาน
  - 2) ทำงาน
- 2.5 การถือครองทรัพย์สิน หมายถึง ทรัพย์สินที่ผู้สูงอายุมีครอบครองเป็นของตนเองอยู่คือ  
บ้าน ที่ดิน และเงินฝาก เงินออมและหุ้น เป็นตัวแปรที่ได้จากคำถาม
- A29 “บ้านที่ท่านพักอาศัยอยู่นี้เป็นของใคร”  
A30 “ที่ดินที่ปลูกบ้านนี้เป็นของใคร”  
A31 “นอกจากบ้านและที่ดินที่ท่านพักอาศัยอยู่แล้ว ท่านและ/หรือคู่สมรสยังมี  
ทรัพย์สินต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่”
- จึงจัดแบ่งกลุ่มการถือครองทรัพย์สินออกเป็น 3 ระดับคือ (รายละเอียดการสร้างดัชนี  
การถือครองทรัพย์สินดูในภาคผนวก)
- 1) การถือครองทรัพย์สินน้อย หมายถึง ผู้สูงอายุที่ได้คะแนนตั้งแต่ 0-2 คะแนน
  - 2) การถือครองทรัพย์สินปานกลาง หมายถึง ผู้สูงอายุที่ได้คะแนนตั้งแต่ 3-5 คะแนน
  - 3) การถือครองทรัพย์สินมาก หมายถึง ผู้สูงอายุที่ได้คะแนนตั้งแต่ 6-10คะแนน
- 2.6 โครงสร้างครัวเรือน หมายถึง แบบของครัวเรือนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่  
จากคำถาม
- A7 “ในบ้านท่านมีสมาชิกที่อยู่ประจำรวมทั้งหมดกี่คน (รวมผู้สัมภาษณ์ด้วย)”  
A19 “ในบ้านท่านมีบุคคลเหล่านี้อยู่ด้วยกันกับท่านหรือไม่” แบ่งออกเป็น
- 1) ครัวเรือนเดี่ยวคือ ครัวเรือนที่ประกอบด้วยสามีภรรยาที่ไม่มีลูก พ่อและหรือแม่  
และลูกที่ยังไม่ได้สมรส รวมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่เพียงลำพังคนเดียว
  - 2) ครัวเรือนขยายคือ ครัวเรือนที่ประกอบด้วยคนหลายรุ่นอายุอาศัยอยู่ร่วมกัน  
พี่น้องร่วมบิดามารดา และญาติ
- 2.7 การมีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีบุตร หรือไม่มีบุตร (บุตรของ  
ตนเอง, บุตรเลี้ยง, บุตรบุญธรรม) อาศัยอยู่บ้านเดียวกัน  
ได้จากข้อคำถาม A21 “จำนวนลูกที่อยู่ด้วยกันในบ้านนี้” โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

- 1) ไม่มีบุตรอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน
  - 2) มีบุตรอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน 1 คน
  - 3) มีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- 2.8 การศึกษาของผู้สูงอายุ หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่ผู้สูงอายุจบ  
ได้จากข้อคำถาม A9 “ท่านเรียนจบการศึกษาสูงสุดขั้นใด” แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ
- 1) ไม่ได้รับการศึกษา
  - 2) ป.1-ป.3
  - 3) ป.4 และสูงกว่า
- 2.9 เขตที่อยู่อาศัย หมายถึง ท้องถิ่นที่ผู้สูงอายุผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ ณ วันที่ให้สัมภาษณ์  
แบ่งเป็น
- 1) กรุงเทพมหานคร
  - 2) เขตชนบท หมายถึง จังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร
- 2.10 สภาวะสุขภาพ หมายถึง ความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ซึ่งได้จาก  
การประเมินสภาวะสุขภาพของตนเอง  
ได้จากข้อคำถาม B2 “ท่านคิดว่าปัจจุบัน สุขภาพกายโดยทั่วไปของท่านเป็นอย่างไร”  
โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ
- 1) สุขภาพดี
  - 2) สุขภาพแข็งแรงปานกลาง
  - 3) สุขภาพไม่ดี

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้ตารางร้อยละแสดงลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม สภาวะสุขภาพและการทำงานบ้านประเภทต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ

2 ใช้ตารางไขว้ (Cross-Tabulation) เปรียบเทียบลักษณะการทำงานบ้านแต่ละประเภทของผู้สูงอายุ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือ การทำงานบ้านแต่ละประเภทของผู้สูงอายุ กับตัวแปรอิสระได้แก่ ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาวะสุขภาพ และใช้ตัวแปรคู่ควบกันไป ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระด้วยค่าสถิติไคสแควร์ โดยเสนอค่าความมีนัยสำคัญในรูป  $P\text{-Value} \leq 0.05$

## ลักษณะข้อมูลทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของประชากรที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำแนกตามลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสภาวะสุขภาพ ดังได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การทำงานเชิงเศรษฐกิจ การถือครองทรัพย์สิน โครงสร้างครัวเรือน การมีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน การศึกษาของผู้สูงอายุ เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย และสภาวะสุขภาพ ลักษณะทั่วไปของข้อมูลเป็นดังนี้ (ตารางที่ 2)

### 1 ลักษณะภูมิหลังทางประชากร

1.1 เพศ ประชากรผู้สูงอายุที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษามีทั้งสิ้น 1,007 ราย เป็นผู้สูงอายุหญิง 596 ราย ผู้สูงอายุชาย 411 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 59.2 และร้อยละ 40.8 ตามลำดับ

1.2 อายุ จำแนกอายุออกเป็น 5 กลุ่มอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-64 ปี และ 65-69 ปี มีสัดส่วนสูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.3 และร้อยละ 26.8 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-74 ปี และ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.4 และร้อยละ 14.0 ส่วนผู้สูงอายุที่อายุ 75-79 ปี มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 12.1

1.3 สถานภาพสมรส เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามสถานภาพสมรส พบว่า ร้อยละ 49.6 เป็นผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า แยก รองลงมาคือ ร้อยละ 48.0 เป็นผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรส และที่เหลือร้อยละ 2.4 คือ ผู้สูงอายุที่เป็นโสด

### 2 ลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจ

2.1 การทำงานเชิงเศรษฐกิจ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงานเชิงเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 59.3 ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.7 เป็นผู้สูงอายุที่ยังทำงานเชิงเศรษฐกิจ

2.2 การถือครองทรัพย์สิน เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามการถือครองทรัพย์สิน พบว่า ร้อยละ 42.3 เป็นผู้สูงอายุที่ถือครองทรัพย์สินปานกลาง รองลงมาคือ ร้อยละ 37.2 เป็นผู้สูงอายุที่ถือครองทรัพย์สินน้อย และร้อยละ 20.5 เป็นผู้สูงอายุที่ถือครองทรัพย์สินมาก



### 3 ลักษณะภูมิหลังทางสังคม

3.1 โครงสร้างครัวเรือน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขยาย คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 25.7

3.2 การมีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามการมีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน พบว่า ร้อยละ 50.7 มีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับผู้สูงอายุ 1 คน ร้อยละ 24.3 มีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับผู้สูงอายุตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร้อยละ 25.0 ไม่มีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับผู้สูงอายุ

3.3 การศึกษาของผู้สูงอายุ ในด้านการศึกษาของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาชั้น ป.4 และสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาชั้น ป.1-ป.3 คิดเป็นร้อยละ 17.7

3.4 เขตที่อยู่อาศัย การจำแนกผู้สูงอายุตามเขตที่อยู่อาศัยพบว่า ร้อยละ 86.9 ของผู้สูงอายุเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท และร้อยละ 13.1 เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

### 4 สภาวะสุขภาพ

สภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุในการศึกษารั้งนี้ เป็นสภาวะสุขภาพที่ได้จากการประเมินด้วยตัวของผู้สูงอายุเองพบว่า ร้อยละ 37.5 ของผู้สูงอายุตอบว่า ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงปานกลาง รองลงมาคือ ผู้สูงอายุที่ประเมินว่า ตนเองมีสุขภาพไม่ดี ร้อยละ 33.6 และมีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ประเมินว่า ตนเองมีสุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ 28.8

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะภูมิหลังของผู้สูงอายุ

ลักษณะภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
รวม	1,007	100.0
<u>ลักษณะภูมิหลังทางประชากร</u>		
เพศ		
ชาย	411	40.8
หญิง	596	59.2
อายุ		
60-64	295	29.3
65-69	270	26.8
70+	442	43.9
สถานภาพสมรส		
โสด	25	2.4
แต่งงาน	483	48.0
หม้าย หย่า แยก	499	49.6
<u>ลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจ</u>		
การทำงานเชิงเศรษฐกิจ		
ไม่ทำงาน	597	59.3
ทำงาน	410	40.7
การถือครองทรัพย์สิน		
น้อย	597	37.2
ปานกลาง	426	42.3
มาก	206	20.5

ตารางที่ 2 (ต่อ) ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะภูมิหลังของผู้สูงอายุ

ลักษณะภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
รวม	1,007	100.0
<u>ลักษณะภูมิหลังทางสังคม</u>		
โครงสร้างครัวเรือน		
เดี่ยว	259	25.7
ขยาย	748	74.3
การมีบุตรอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน		
ไม่มี	251	25.0
มี 1 คน	511	50.7
มี 2 คนขึ้นไป	245	24.3
การศึกษาของผู้สูงอายุ		
ไม่ได้รับการศึกษา	325	32.3
ป.1-ป.3	178	17.7
ป.4 และสูงกว่า	504	50.0
เขตที่อยู่อาศัย		
กรุงเทพมหานคร	132	13.1
เขตชนบท	875	86.9
<u>สภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ</u>		
สุขภาพดี	290	28.8
สุขภาพปานกลาง	378	37.5
สุขภาพไม่ดี	338	33.6
ไม่ตอบ	1	0.09